

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Strup iz Narodne stranke.

Po izkušnja potrjena resnica je, da najhujši nasprotniki niso tisti, ki nastopajo proti nam odkrito, četudi sovražno, ampak tisti, ki nam v obraz hlinijo naklonjenost, celo zadržujejo prijateljstvo, v srcu pa kuhajo srd in sovražstvo, ki dobi svoj dejanski izraz v činih, s katerimi nas hočejo oškodovati.

Zgodovina krščanstva potrjuje isto resnico. Niso bili za katoliško cerkev najusodnejši časi takrat, ko se je očito in srdito napadala z mečem, jeklenim ali umstvenim, temveč največ škode je trpela v isti dobi, ko so njeni nasprotniki — to so vsi tisti, ki nočejo dati Bogu, kar je božjega — se ovijali s krščanskim plaščem, ki so hodili med ljudstvo.

Da se o tem prepričamo, nam ni treba v knjigi zgodovine daleč listati nazaj. Ustavimo se kar pri drugi polovici pretečenega stoletja, ter bomo spoznali, kako je v tem oziru cerkvi in narodom škodoval liberalizem, ki je pod krinko krščanstva razširjal takozvana svobodomiselnost, pa ni gojil prave prostosti, ampak prostaštvo, in tako duševno in telesno zastrupljal tiste, ki so vanj verovali.

Tudi naši mladi liberalci, ki se zbirajo v Narodni stranki, izkušajo v svojo korist igrati tisto zgodovinsko ulogo, ki so jo nekaj igrali judovski farizeji, ki so glavni vzorniki vseh liberalcev.

Narodna stranka je po svojem programu in po svojih voditeljih skozinsko liberalna in vsled tega protikrščanska. Da bi pa omamili in k sebi privabili naše ljudstvo, ki je v svoji ogromni večini globoko verno, venomer zadržujejo po shodih in osobito po svojih listih, da so tudi kristjani, celo dobri in bogabojni kristjani. Se nedavno je „krščanski“ Roplek na shodu napredne mladine v Zalcu slovesno izpovedal, da pristaši Narodne stranke niso proti cerkvi, temveč proti duhovnikom, ne proti veri, temveč proti klerikalizmu.

Ko bi znali naši liberalci pametno in trezno misliti, česar pa ne znajo, ker jih zasleplja strast, bi morali spoznati, da brez duhovnikov ni cerkve. Kdor se torej ustavlja, da bi se povsod v javnosti, v šoli, v zakonodaji izvajala verska načela, ta ne dela samo proti duhovnikom, katerim je v prvi vrsti poverje-

na gojitev in branitev teh načel, temveč proti Kristusovi cerkvi. In ker brez cerkve ni krščanstva, je tak človek ne samo protiklerikalec, ampak tudi protikristjan.

In taka je res Narodna stranka. Njeni lastni listi so posvetili v njo, kakor z Röntgenovimi žarki ter pokazali vso njeno notranjščino do zadnjega kotička v srcu. Ti listi so pokazali, da je celo bistvo Narodne stranke prenapolnjen sovražstva ne samo proti duhovnikom in cerkvi, ampak tudi proti krščanstvu kot takemu.

Pred dobrim tednom je namreč „Narodni Dnevnik“ priporočal delo češkega svobodomiselnega in strastno protikrščanskega pesnika Macharja, ki imenuje krščanstvo strup iz Judeje. „Nar. Dnevnik“ je v svoji predrznosti zaklical med slovensko ljudstvo: „Citajte Macharja!“

Potemtakem je tudi „Narodnemu Dnevniku“ kot priporočitelju tega dela krščanstvo strup iz Judeje.

Če je pa krščanstvo strup iz Judeje, njegov početnik Kristus ne more biti Bog. In res, „Narodni Dnevnik“ trdi, da je nauk o Kristusovem božanstvu zmota. Zmota je, torej učiti, da je Kristus pravi Bog.

S temi besedami se je „Narodni Dnevnik“ odpovedal Kristusu-Bogu, odpovedal se je pravemu krščanstvu. Narodna stranka, ki stoji za tem listom, je torej ne samo protiklerikalna, ampak tudi odločno in jasno proti Kristusu, izrazito protikrščanska.

Zato je ta stranka največja nesreča za naš narod. Odkar se je naš narod pokristjanil, so Slovenci vedno zavestno in trdno verovali v Kristusa — Boga. Ta vera jim je bila že od nekaj let in pripomoček zoper vsako zlo, duševno in telesno, v tej veri so našli pravo in resnično odrešenje. Katoliška vera je bila našemu ljudstvu zmiraj najtrdnjša opora ne samo za življenje posameznika, ampak tudi celotnemu ljudstvu najkrepkejša in v gotovih časih edina zaslomba za narodni obstanek. Kdor torej v našem ljudstvu izpodkopava temelje pravi in živi Kristusovi veri, ta mu obenem ruši podlago za nadaljnjo bivanje kot narod.

To vero imenuje „Narodnega Dnevnika“ vzornik, češki pesnik Machar, strup iz Judeje.

Odgovoren za te bogoskrunske besede je „Narodni Dnevnik“, ki jih priporoča, češ: Citajte jih! Vera v Kristusa-Boga, Kristusovi rešilni nauki, katoliška vera — strup iz Judeje?! Ne, vi „kristjani“ Narodne stranke, krščanstvo ni strup! Kristusova vera je največja sreča za posameznika in za cele narode, krščanstvo je največji blagor, edino upanje in tudi edina rešitev za posamezne ljudi, za narode, za človeštvo.

Strup pa ste vi in vaša hinavska stranka. Ta strupena gadja zalega lazi in plazi okoli po naših domovini ter z blestečimi in sladkimi besedami prihuljeno vabi ljudi k sebi, da bi potem v nje zabdla svoj strupoviti zob ter izlila v nje strup verske brezbriznosti in protikrščanstva.

Posebno okoli slovenske mladine lazi in se zviha ta strupena kača. Zato kličemo vse poklicane činitelje na branik.

Pazite na ta strup iz Narodne stranke! Če se hinavcem Narodne stranke posreči zastupiti našo mladino, zastupijo s tem bodočnost našega naroda.

Kličemo tudi našim vrlim krščanskim mladencem in dekletom: storite svojo dolžnost, da ohranite sebi in drugim največji biser slovenskega naroda, vero krščansko! Organizirajte se povsod! Množite dan na dan vrste krščanske mladine z novimi prijatelji in pristaši! Napredujte v znanju in čednosti, potem vam ne bo škodil strup iz Narodne stranke!

Davek na vino.

(Piše kmet iz ormoškega okraja.)

Glede nameravanega davka na vino smo pač vsi vinogradniki enih in istih misli. Vino se nikakor ne sme višje obdačiti. Na Stajerskem imamo vino že itak dovolj obdačeno, ne moremo ga spraviti v denar, in češ nočeš smo prisiljeni, ga prodati za naravnost sramotno nizko ceno. Ako se vino obdači, bomo vinogradniki še večji siromaki. V gostilnah se bo vino podražilo, revnejši sloji si ga ne bodo več mogli privoščiti, in posledice, ki nastanejo s tem za vinogradnika, si lahko vsakdo misli.

Treba je le pomisliti, kako velikanske stroške ima vinogradnik z obdelovanjem svojih vinogradov.

PODLISTEK.

Roka ob križu.

(Konec.)

„Čakaj no!“ zakliče zdaj France. „Hudirja, ti že veš, kako me imaš popolnoma pod oblastjo. Da ti voljo izpolnim, vidiš, položim roko na križ in rečem: Bog me kaznuj, če lažem!“

Pri teh besedah položi res roko na križ in izgovori malomarno prisego.

Katica je mislila zdaj res, da mu je storila krivico. Vroče ji je postalo pri misli, da mu je vzbudila upanje samo, da je izpeljala svojo nakano, in ni vedela, kako bi se rešila iz te zagate.

Ze se je začelo temniti in megla je legla na okolice. Deklici je postalo v bližini moža, ki ga je še vedno imela za morilca, tesno pri srcu.

„Kaj naj še vse storim?“ vpraša nestrpnost se-daj lovec.

„Danes me pusti samo iti domov.“

„In smem jutri priti v svatbo?“

„Poskusiš lahko“, odgovori dekle, ki se je hotela kolikor mogoče hitro rešiti moža, da je ne bi še dalje spremljal.

Med tem, ko hiti ona proti vasi, se obrne on proti domu.

Pri kapelici se enkrat obstane in zakliče, na glas se smejoč:

„Babja vera! Kako bi mogel križ zaklicati morilčevo ime? Neumnost! Kaj ne, ti boš lepo molčal, kakor tudi jaz ne bom povedal, da je bil drugi strel iz moje puške. In tega ne storim prej, dokler ti ne odpreš ust in vsega ne poveš.“

Tako govori z glasnim krohotom proti križu obrnjen.

„France!“ se začuje zdaj globok glas; lovec ostrmi. Kaj je bilo to? Lovcu je bilo, kakor bi ga kdo po glavi udaril in ob tla vrgel. Omahnil je na

klečalo ter poln groze strmel na križ. Kmalu se zopet zravna.

„Kaj je to? Tu se nekaj ne godi pravnim potom. Kdo tu?“

Ravno hoče stopiti za kapelo, ko stopita izza nje učitelj in župan.

Lovec omahne poln groze.

„Kaj naj to pomeni?“ zakliče obema z nesramnim, a trepetajočim glasom. „Kaj sta prisluškovala? Pfu! Pojdita k vragu!“

„To je tvoja pot“, reče učitelj. „Najina pelje k orožnikom!“

„Kaj hočeta tam?“ vpraša lovec, na vsem telesu trepetajoč. „Zahvalita Boga, da nimam puške pri sebi; oba postrelim!“

„Kakor si gozdarja ustrelil, lopov“, dopolni župan osorno.

„Kdo je to rekel?“

„Ti sam! Pojdiva“, reče nato k učitelju, „čas je. Tukaj nimava kaj več opraviti.“

Molče je strmel lovec nekaj časa za njima. Hotel se je siliti k škodoželjnemu krohotu, a ni se mu posrečilo. S pestjo se udari ob čelo in zakriči s hripavim glasom:

„Tako neumno, tako neumno! Samega sebe izdati. Ze sem mislil, da sem igro dobil — in samega sebe izdati. O, prokleta! Le pojdite po orožnike, bomo videli!“

Grozno razburjen hiti domov. Edino dekle pošlje v vas po vina.

Ko se ta po četrt uri vrne, najde lovca mrtvega na tleh ležati. Pognal si je kroglo v srce. Na mizi je pa pustil listič, ki ga je še sam napisal:

Krojač Tone je nedolžen. Drugi strel na gozdarja je bil iz moje puške. Na svetu nimam ničesar več upati, zato končam življenje.

France, grajski lovec.

Katica je prišla na pol obupana v vas. Ko gre mimo županove hiše, vidi v njej smolarja Andreja. Naglo hiti v sobo, da bi ga še enkrat natanko vpra-

šala, a Andrej je našel steklenico z žganjem ter se že napil.

„Torej ti ostaneš pri tvoji izpovedi, da drugi strel za prvim ni ne za očenaš pozneje?“ ga vpraša deklica.

„Seveda, seveda, za očenaš je bilo“, odgovori zmešano ves pijan. „Ena, dva, tri ne moreš puške nabiti. Kakor rečeno, za očenaš pozneje je bilo, kakor gotovo sem nobel gospod!“

„Ti si osel“, odgovori dekle jezno, „kako kot si vzrasel“, zapusti hišo, da bi pohitela k Tonetovi materi in se tam zjokala. Po jedni uri se poslovi in odide proti svoji hišici.

„Nič ne pomaga“, reče k stari manjci. „Vsa naša molitev in upanje je bilo zaman. Sovražnik je močnejši kot midve. Tone ostane zaprt in midve umreva od žalosti.“

V tem trenutku se odprejo vrata in učitelj vstopi.

„Veselo poročilo: Tone je nedolžen, France je ustrelil gozdarja!“

„Kdo je to rekel?“ vpraša Katica brez sape.

„France sam. Rekel in napisal je.“

In povedal jima je vse, kar se je zgodilo pri kapelici in o njegovem samo-moru doma.

„Popolnoma naravno se je stvar zgodila. Zenska zvižaja je zopet enkrat zmagala. Da sva z županom malo zmrzovala, nič ne stri. Tone bo prost, to je gotovo!“

In solze so polile navzoče.

Nekoliko dni pozneje se je vrnil Tone v svojo domačo vas od vseh prijazno sprejet.

Kmalu potem je bila ženitev.

Nobena puška ni smela od sedaj naprej več v hišo.

Kar je še smel vrteti, je bila igla in klarinet in še dandanes je znan kot najboljši krojač in pa gođec.

Plačati mora zemljski davek, kupiti kolje, ki je ravno zadnji čas silno drago — pred 8 leti je veljalo tisoč hojkovih kolov 20 kron, sedaj se mora dati za nje 80 kron — in razne druge stvari. Delavci so vsi za tretjino dražji, in tudi posoda za vino je postala mnogo dražja. Vsak, kdor količkaj čuti z ubogim vinogradnikom, mora priznati, da vinogradniku že itak dovolj slaba prede, in da bi bila velika krivica, ako bi se mu naložilo še večje breme v obliki novega davka na vino. Potem je vinogradnik takorekoč uničen in sploh ne bo mogel obdelovati svojih goric. Kako naj jih tudi obdeluje, če mu pa ne vržejo nobenega dobička? Od česa pa naj živi?

Letos n. pr. vinogradniki svojega mošta niti tako drago niso mogli prodati, na kolikor je preračunjen vinski davek. Staro vedro so prodajali za 3 K. Bili so k temu prisiljeni, ker niso imeli potrebne posode. Tem se niti stroški za trgatve in prešanje niso povrnili, drugo delo je bilo vse zastoj. Kakš naj ti ubogi ljudje prenašajo še druga bremena!

V našem okraju je, kakor znano, letos pobila toča. Opravil sem vse delo in imel pri dveh majhnih goricah 180 kron stroškov, trgatve pa nobene, in je morebiti še dve leti ne bo. Delo seveda moram plačati kljub temu.

Iz navedenega je razvidno, kakva nesreča bi zadela z nameravanjem davkom na vino ubogega vinogradnika. Zato se je treba takemu vinskemu davku, ki bi vinogradnika še bolj oškodoval, kakor je že zdaj oškodovan, ustavljati ter ga preprečiti.

Kmetje niso krivi.

Govor poslanca Roškarja v državnem zboru dne 28. oktobra.

(Konec.)

V teh predlogih pa se zahteva ne le uvoz mesa, temveč razveljavo prepovedi uvoza sploh. Nočem izgubiti mnogo besedi, a rad bi vas vendar opozoril na to, da je uvoz mesa že sam (na sebi nevaren, da se s tem lahko uvedejo tudi razne kužne bolezni, to tembolj, ako bi se uvažala živa živina. Navesti hočem samo nekaj števil, kako je takrat izgledalo v Avstriji, ko je bil v Avstriji še dovoljen prost uvoz živine. Leta 1878. n. pr., torej predno se je še zaprla meja, je poginilo 1984 komadov živine vsled tega, ker se je vtihotapila kuga, leto za tem 4598 komadov, in tako je šlo naprej. Pozneje, ko se je zaprla meja, n. pr. leta 1882, poginilo je le 31 komadov živine, prihodnjega leta 1883 pa samo 14 komadov. Za to se je treba zavajati zaprtju meje, seveda vsled naših ugodnih zdravstvenih zakonov in njihove izvršitve. In sedaj se zahteva od gotove strani, da se naj meje zopet odprejo! Vidim v tem samo željo izvestnih ljudi, da bi kmeta čim prej tem boljše uničili in ga prisilili k izselitvi.

Gospoda, ako naj bo živina poceni, potem potrebujemo tudi ceno krme. Kako pa stvar v tem oziru stoji? V Mariboru n. pr. stane meterski stot krme 10 do 12 kron. Kako se to ujema s cenami živine? Vsak si lahko sam izračuna, da je pri teh cenah krme nemogoče, baviti se z živinorejo.

Nadalje potrebujemo cen kapital, ki ga doslej nismo imeli. Industrija ima v resnici cen kapital. Potrebujemo pa tudi zavarovanje proti izgubi živine. Za to se je, žal, še zelo malo storilo; bila pa bi stvar vlade, da bi se sama za to pobrigala in zavarovanje po sili izvršila. Potrebno je, da se kmeta, ki ga je zadela nesreča, zadostno podpira; to se bo gotovo izplačalo.

Avstrijsko prebivalstvo je od leta 1891 do 1900 naraslo za osem odstotkov, živinoreja pa samo za en odstotek. Te številke sicer ne bodo popolnoma natančne, a tudi ne velike napačne. Vem za gotovo, da — jaz sam sem pri tem ljudskem in živinskem štetju sodeloval — se je pač mnogo iz strahu pred davčnim vijakom finančnega ministra zatajilo. Saj je še več živine, kakor se je takrat naznanilo. Naraslanje stanja živine pa bi bilo lahko enako množitvi prebivalstva. Kajti imamo še mnogo polja, kojega obdelovanje se že dalje časa več ne splačuje, imamo še neobdelane pašnike in travnike, ki so samim sebi prepuščeni.

To vse bi se lahko izboljšalo, a k temu je treba več denarja. Menim, da je vlada in tudi mi dolžni, delati na to, da se za melioracije postavijo večji zneski, da pa tudi tistim hasnijo, v katerih rokah bi se lahko plodonosno naložili. Uverjen sem, da bi lahko še eno tretjino več živine redili kot danes. Ako se to zgodi, potem pa ne potrebujemo več tujega uvoza. (Pritrjevanje.)

Kateri so vzroki, da v živinoreji še nismo tako daleč napredovali? Pred vsem nizke cene prejšnjih let. Danes se peča vsak, komur je le mogoče, celo vsak vintčar pri ras z živinorejo, ker upa, da bo imel kak dohodek. Za kmeta samega je živinoreja tako nujno potrebna, da mora staviti vse na to, da jo poveča in ukrepi, da more dobiti iz nje več sredstev. A nizke cene pač niso nikoli v stanu, proizvajanje kake stvari povzdigniti, le primerne cene to lahko storijo. Ako bi se pa vse to izvršilo, kar se zahteva v predlogih gospodov socialnih demokratov, potem bi nastalo itako znižanje cen, da bi bila živinoreja sploh nemogoča. Nihče pač ni v stanu, dalje časa kaj proizvajati, kjer mora še sam povrh plačati, najmanj kmet, ki tiči že itak do grla v dolgovi.

Naša dolžnost je, donosnost ohraniti; pomagamo tudi v tem, da se bodo prej omenjene poljane popravile, potem bomo gotovo lahko imeli zadostno sta-

nje živine. Nekaj je posebne važnosti in potrebno, ako hočemo skupaj delovati in se stvari poprijeti, da se res ublažijo draginjske razmere, in to je: proizvajalci in operabilitelji se morajo zblizati, morajo poskusiti, stopiti skupaj in delati brez medkupčije. Ako ne pride do tega, tudi ni druge pomoči; kajti, ako bi se, kakor se zahteva, dovolila pošiljatev iz tujih držav, bi prišli v poštev le veletržci in ne mali trgovci, ki se s tem ne morejo pečati. Zahtevati in doseči se mora, da se voznine znižajo, in ne smejo se, kakor se sedaj hoče, tarife južne železnice, ki so že itak najvišje, še znova povišati. (Pritrjevanje.) Tudi je treba skrbeti za to, da industrija in kmetijstvo skupaj nastopata. V Avstriji more le eno drugo podpirati, eno drugo izpopolniti. Ako bi skrbeli samo za industrijo, kaj se naj zgodi potem s številnim kmečkim ljudstvom? Ako se za to ne skrbi, da se tudi to ohrani in napreduje, svoje pridelke izboljša in doseže ugodne dohodka, potem mora istočasno tudi industrija nazadovati; kajti kmetje so zelo dobri odjemalci industrijskega blaga, in bi radi krili svoje potrebe, da bi le imeli sredstev za to. Toča za kmeta velja vedno pravilo: Ne kupi, česar ne potrebuješ, ampak to, česar ne moreš pogrešati. Nočem tega tudi drugim stanovom podtikati, a vprašanje je vendar, če ne velja to pravilo večših tudi za druge stanove. Ako bi si pa mogli to kupiti, kar potrebujemo, bi imeli iz tega tudi druge gospodarske koristi: v marsikaterem oziru bi lahko negovali svoje nasade in več proizvajali, kakor se danes godi. Skupno postopanje industrije s kmetijstvom je torej neobhodna potreba: kmetovalec bi bil najboljši uporabitelj industrije in industrijski delavec najboljši uporabitelj kmetijstva. V tem bi bila najboljša pot, za katero moramo skrbeti. Povišanje naših izdelkov bi pa res rad postavil nasproti povišanju plač in dneve. Najraznovrstnejše industrijsko blago je v ceni zelo poskočilo, ravno tako vsa plačila, ta so poskočila najmanj za 25 do 50 odstotkov in še višje, naše cene pa so poskočile le za 10 odstotkov (Posl. dr. Korošec: k večjemu), k večjemu 10 odstotkov, pogosto tudi precej manj.

Dovolite mi gospoda, da še čisto kratko omenim razmere, kakor si stojijo nasproti.

Vse sosednje dežele se trudijo, da si ustanovijo svojo industrijo, in to po vsi pravici. Kakšne bodo posledice, je razvidno. S časom bo in mora postati produkcija (proizvajanje) prevladila. Konkurenca je danes že velika. Ali smo naj potem, ako nastane kriza, mi tisti, ki moramo nositi krivdo in se radi tega pokoriti? Ne verjamem. V mestih in industrijskih krajih se slišijo vedno tožbe, da primanjkuje dela. Tega pri nas na deželi ni. Pri nas imamo ravno nasprotno, nam manjkajo samo delavci. Ali bi se to ne dalo izjednati? Naj vživa tudi kmet isto varstvo in iste pravice, kakor drugi stanovi, potem se bo njegov položaj gotovo v toliko izboljšal, da bodo ostali delavci z veseljem na deželi.

Dokler pa kmet ne more svojih delavcev tako plačati, kakor lahko stori to meščan in industrijec, tako dolgo ni mogoče zadržati delavcev na deželi.

Še čez neko drugo točko bi se pritožil. Pogosto se zgodi, da se delavci pač povrnejo zopet na deželo; to se zgodi navadno takrat, ko so že tako stari, da ne morejo več delati, in postanejo zopet breme domačega ljudstva, občine. Nova domovinska postava tozadevno ni dovolj odpomogla. Bridko je gledati tiste elemente, ki so bili celo življenje na tujem, in pridejo potem v starosti v svoje domovinske občine nazaj svojim bratom v nadlego.

Objubil sem, da bom kratko vse razložil, zato hitim h koncu in prosim vse gospode, naj glasujejo za predlog, ki ga je stavila krščansko-socialna stranka. Ako sledimo stvari po tam nastavljenih načelih, menim, da lahko zagotavljam, da pridemo do sklepa, ki bo koristil ljudstvu sploh, avstrijskemu ljudstvu pa še posebej. S tem končam. (Živahno pritrjevanje.)

Politični ogled.

— Državni zbor. Odseki delujejo prav prično, a zbornica sama še ni imela seje. Poljaki se trudijo na vso moč, da bi spravili državni zbor zopet do delovanja. Ta teden imajo pogajanja z nemškimi strankami. Kakor hitro mine nemška nadutost, kakor hitro priznajo v vsem in vsakemu Slovanu ravnopravnost, pa bo državni zbor delaven. Toda tlačiti se Slovani več ne dajo, služiti nočejo nikomur več. Nemška prenapetost povzroča vsem avstrijskim narodom veliko škodo, ker vsled njihovega zadržanja ne pride do miru v državi in ne do dela v državnih zbornicah.

— Na Ogrskem je zanimivo to, da se bo Kossuthova stranka razcepila, in sicer bo zmernejši del stranke ostal pod vodstvom Kossutha, brezobzirnejši (radikalni) del pa pod vodstvom zborničnega predsednika Justha. Za Weckerlovo ministristvo še vedno ne morejo najti pravega naslednika.

— Grško. Že pretečeno poletje smo pisali o nekem upornem gibanju med grškim vojaštvom. Povod temu gibanju je dalo nesrečno krečansko vprašanje. Ofek Kretz spada namreč pod Turčijo, večina prebivalcev pa so Grki, ki bi se radi združili z Grško. Pozivljena Turčija pa seveda tega ni dopustila in se je že pripravljala na vojsko z Grško. Ta pa ni bila priprava. Grško vojaštvo vali krivdo za to na kraljeve prince, ki so poveljniki vojske. Nezadovoljnost med vojaštvom je tolika, da so morali

princi odložiti svoje časti in se je pred kratkim tudi govorilo, da bo odstopil sam kralj. Med tem pa, ko se je zdelo zadnje dni, da se je vihar nekoliko polegel, so pa kar naenkrat sporočili listi, da se je uprlo nekaj mornariških častnikov pod poveljem nadporočnika Tybalda, ki so se hoteli polastiti pirskega arzenala. Na istem mestu, kjer se je pred več kot dvatisoč leti bila slavna vojska med Grki in Perzijanci, se je vnela pravzaprav vojna med uporniki in kralju udanimi četami. Uporniki so bili sicer kmalu premagani, vendar so povzročili precej škode na nekaterih ladjah in potem ušli na neki torpedovki. Ranjenih in umorjenih je bilo v tej bitki več mornarjev. — Večino upornih častnikov so že vjeli, med njimi tudi njihovega poveljnika Tybalda. S Tybaldovo revolucijo so bili v zvezi visoki parlamentarni in vojaški krogi. Ko se bo vršil proces proti vstašem, bodo prišle na dan presenetljive stvari. — Dne 6. t. m. se je vršil v Kefaloniji, domovini Tybaldovi, ljudski shod, na katerem se je protestiralo, da je obtožen Tybaldos radi veleizdaje; poudarjalo se je, da noben Kefalonec še ni bil nikdar veleizdajalec.

Mala politična naznanila.

Dne 5. novembra: Dalmatinski cesarski namestnik Nardelli je baje za časa svojega bivanja v Dubrovniku, priporočil uradom, posluževati se hrvaščine kot uradnega jezika, ker se italijanskega v kratkem po uradih ne bo nič več rabilo. — V Bukareštu na Rumunskem so se vršile dne 1. t. m. velike demonstracije socialnih demokratov, ker je zaprla policija socialno-demokratskega voditelja Rakovskega. Množica je napadla policijo s kamni, ta pa je potegnila sablje. Pri spopadu je bilo mnogo oseb ranjenih. — Ruska carica bo baje bivala drugo polovico zime v Italiji.

Dne 6. novembra: Češki listi javljajo, da bodo češki železničarji v obrambo narodne enakopravnosti na državnih železnicah pričeli pasivno resistenco. — Cesar je sprejel dne 4. t. m. v avdijenci nova tajna svetnika, bivša ministra Začka in Brafa. Cesar jima je dejal: „Zahvaljujem se Vama za Vajino delo, obnašala sta se vedno pravilno, ostavke pa ne morem odobravati. Vidva bi morala vstrajati, potrebe vajinega odstopa ne priznavam.“ — Vodja goriške agrarne stranke, dr. Franko, se je vodstvu odpovedal.

Dne 7. novembra: Srbski prestolonaslednik Aleksander obišče prihodnji teden vsled povabila bolgarskega carja. — Francoski katoličani ustanavljajo zasebne šole, ker škofje prepovedujejo obisk državnih šol, če ne izpremene učnih knjig. — Japonsko-ameriška zveza je, kakor poročajo listi, gotova stvar. — V Koreji je tako veliko razburjenje, da se boje ustaje.

Dne 8. novembra: Kakor poročajo iz Carigrada, da Turčija od milijonov, katere je prejela od Avstrije za mohamedance v Bosni in Hercegovini 2 milijona, in sicer 1 milijon za kulturne namene, 1 milijon pa za povratek onih mohamedancev, ki so pobegnili iz Bosne in Hercegovine. — Ruski car je potrdil pravila vseslovenske banke. — Španske čete so vzele v Maroku brez vsakega boja važno točko Hidu. — Mesto Ardebyl v Perziji so zasedli revolucionarji. Veliko prebivalcev je ubitih in skoro celo mesto oropano.

Dne 9. novembra: Nadomestna volitev za mesto umrlega goriškega poslanca Jeriča se bo vršila še tekoči mesec. — Nemški cesar je izdal odlok, ki dvoboje v armadi zelo omejuje. — Cesar je danes sprejel v posebni avdijenci ministrskega predsednika Bienertha, zunanjega ministra Aehrenthala, trgovskega ministra Weiskirchnerja in ogrskega ministrskega predsednika Weckerleja.

Razne novice.

* Iz šole. Na ljudski šoli v Siele-Verhe je stalno nameščen Franc Sinigoj, stalni učitelj pri Sv. Jerneju pri Muti. — Na ljudski šoli v Radvanju je stalno nameščena uč. suplentinja Karolina Cizelj. — Stalni učitelj pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Jurij Arnuš je stopil v pokoj.

* Delavstvo! Zvršilni odbor slov. krščansko-socialnega delavstva sklicuje sporazumno z načelnilstvom „Jugoslovenske strokovne zveze“ za nedeljo, dne 28. novembra 1909 vseslovenski delavski shod! Sicer je bilo že letos III. vseslovensko delavsko zborovanje, a ker so izjavile naše delavske organizacije željo, naj bi se letos vršilo še eno vseslovensko delavsko zborovanje, ustreza Zvršilni odbor izraženi želji. Pri sestavi sporeda se je šlo Zvršilnemu odboru pred vsem za to, da seznanijo javnost z novo ustanovljeno „Jugoslovensko strokovno zvezo“, sad III. vseslovenskega delavskega shoda. Potrebno je tudi, da se izpremeni organizacija slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Do 15. nov. naj naznani vsaka naša organizacija, koliko vstopni naj se ji doloži, ker bo vstop dovoljen le proti vstopnicam, ki se bodo glasila na ime vsakega udeleženca. Kjer ni organizacije, naj se vsak, ki se želi shoda udeležiti, obrne na Zvršilni odbor slovenskega krščansko-socialnega delavstva in priloži znamko za 12 vinarjev, da se mu doloži vstopnica. Vseslovenski delavski shod se vrši v Unionu. Začetek točno ob 9. uri dopoldne. Konec približno opoldne. Obravnavalo se bo: